

HÜSEYİN HATEMİ

AİLE HUKUKU

onikilevha
YAYINLAMA EKİPMANLARI

İÇİNDEKİLER

7. BASI'NIN SUNUŞU	V
İÇİNDEKİLER	VII
§1. GİRİŞ.....	1
I. Aile Kavramı	1
II. Aile Hukuku Kavramı	2
III. Türk Aile Hukuku'nun Gelişim Sürecine Kısa Bir Bakış.....	3
IV. Aile Hukuku Kaynakçasına Genel Bakış	5
V. Aile Hukuku'na Hakim Temel İlkeler:	6
§2. NİŞANLANMA.....	7
I. “Nişanlanma”nın Hukukî Niteliği.....	7
1. Kavram ve Terim.....	7
II. Nişanlanma Sözleşmesinin Geçerlik Şartları	9
1. “Nişanlanma”nın Yokluğu:	9
2. Nişanlanmanın Geçerlik Şartları ve Hükümsüzlüğü	11
a. Ehliyet şartı ve ehliyetsizliğin sonucu.....	11
b. Şekil şartı.....	13
c. Geniş anlamda konuya ilişkin şartlar.....	14
d. İrade bozukluğu bulunmaması şartı.....	16
III. Nişanlanma Sözleşmesinin Hükümleri	17
1. Sadakat Yükümü	17

2.	Cayma Tazminatı veya Cezâî Şart Kararlaştırılmasının Sonuçları	17
3.	Nişanlanma Sözleşmesinin Yan Sonuçları.....	20
IV.	Nişanlanma Sözleşmesinin Meydana Getirdiği Nişanlılık Durumunun Sona Ermesi.....	21
V.	Nişanlılık Durumunun Sona Ermesi Dolayısı ile Söz Konusu Olabilecek Talepler:.....	22
1.	Hediyelerin Geri İstenmesi:.....	22
2.	Giderim Talebi:	24
a.	Maddi tazminat (TMK. 120).....	24
b.	Manevî tazminat (TMK. 121)	25
§3.	EVLENME SÖZLEŞMESİ VE KURUCU UNSURLARI	30
I.	Evlenme Sözleşmesi Hakkında Genel Açıklama.....	30
II.	Evlenme (Nikâh) Sözleşmesinin Kurucu Unsurları	32
1.	Genel Açıklama	32
2.	İrade Açıklamalarının Yokluğu	33
a.	İrade beyanlarından birisi veya her ikisinin hiç bulunmaması, ...	33
b.	Hiç değilse bir irade açıklamasının var, ne var ki olumsuz yönde olması,.....	33
c.	Temsilci veya aracı vasıtası ile irade açıklanması:	33
3.	Müstakbel Eşler Arasında Cins Farkının Bulunmayışı	34
4.	Evlenme Konusundaki İrade Beyanlarının, Evlendirme Memuru Sıfatını Haiz Bir Kimse Önünde Yapılmaması.....	35
III.	“Yokevlilik”lere “Evli Gibi Birlikte Yaşama” (Fiilî Evlilik) Olarak Bazı Sonuçlar Bağlanabilir mi?	41
§4.	EVLENME EHLİYETİ VE EVLENME ENGELLERİ	43
I.	Evlenme Ehliyeti	43
1.	Hak ehliyeti	43
2.	Fiil ehliyeti.....	45
II.	Evlenme Engelleri.....	47
1.	Genel Açıklama	47

2. Kesin Evlenme Engelleri	49
a. Evlenme Engeli Olarak: Mevcut Evlilik (TMK. 130)	49
b. Evlenme Engeli Olarak: Yasak Tür ve Dereceden Hısımlık	52
3. Kesin Olmayan Evlenme Engelleri	58
a. Kadın İçin Bekleme Süresi	58
b. Evlenme İşlemi Açısından Sakıncalı Görülen Akıl Hastalığı Dışındaki Hastalıklar	60
c. Evlenmenin Kurucu Olmayan Usûl ve Şekil Şartlarının Yerine Getirilmemesi	60
§5. EVLENME BAŞVURUSU, EVLENME İZİN BELGESİ, EVLENME TÖRENİ	60
I. Genel Açıklama	60
II. Evlenme Başvurusu ve Evlenme İzin Belgesi Alınması	61
1. Başvuru ve Eklenecek Belgeler	61
2. Başvurunun Reddi	61
3. Redde İtiraz	62
4. İzin Belgesi	62
5. “Evlenmenin Önlenmesi” Davası Açılabilir mi?	63
III. Evlenme Töreni	63
IV. Dinî Tören	64
§6. EVLENMENİN GEÇERSİZLİĞİ	65
I. Genel Açıklama	65
II. Mutlak Butlan Yaptırımını	66
1. Mutlak butlan sebepleri	66
2. Mutlak butlan yaptırımının özellikleri	67
3. Mutlak butlan kararının sonuçları	67
4. Mutlak Butlan Yaptırımının Zayıflaması ve Ortadan Kalkması	69
a. Butlan davasının, sona ermiş bir evlilik için ikame edilmesi (TMK. 147/1):	69

b.	Ayırdetme gücünün sürekli bir sebeple yokluğu durumunda, sonradan kazanılması:	70
c.	Evlenmeye engel akıl hastalığının sonradan iyileşmesi:	71
d.	Mutlak butlan davası açma hakkının ortadan kalkması (TMK. 147/3)	72
III.	Nisbî Butlan Sebepleri ve Nisbî Butlan Yaptırımının Özellikleri	73
1.	Nisbî Butlan Sebepleri	73
a.	Genel açıklama	73
b.	Geçici olarak –evlenme akdi sırasında– ayırdetme gücü yoksunluğu (TMK. 148):.....	73
c.	Yasal temsilcinin izninin bulunmayışı (TMK. 153)	74
d.	İrade bozukluğu (yanılma, aldatma, korkutma) halleri:	74
aa.	Yanılma(Hata) (TMK. 149)	75
bb.	Aldatma (Hile) (TMK. 150).....	77
aaa.	Namus ve onur (=haysiyet) hilesi	77
bbb.	Davacının veya altsoyunun sağlığı için ağır tehlike oluşturan bir hastalık gizlenmiştir	77
cc.	Korkutma (ikrah, tehdit) (TMK. 151)	78
2.	Nisbî Butlan Yaptırımının Özellikleri	78
§7.	EVLİLİK BİRLİĞİNİN HÜKÜMLERİ	81
I.	Genel açıklama	81
II.	Konutun Seçimi ve Aile Konutu Üzerindeki İşlemler	82
III.	Kadının Soyadı.....	85
IV.	Evlilik Birliğinin Temsili.....	87
V.	Eşlerin Meslek ve İş (TMK. 192).....	90
VI.	Eşlerin Hukukî İşlemleri (TMK. 193).....	92
VII.	Evlilik Birliğinin Kurulmasının Doğurduğu Genel Sonuçlar.....	92
§8.	EVLİLİK BİRLİĞİNİ KORUMA TEDBİRLERİ	93
I.	Genel Açıklama	93
II.	Özel Koruma Önlemleri (Tedbirleri)	94
1.	Eşler Birlikte Yaşarken “Ailenin Geçimi” İçin Katkı Belirlenmesi.....	94

2. Birlikte Yaşamaya Ara Verilmesi (TMK. 197).....	94
3. Borçlulara Ait Önlemler (TMK. 198).....	94
4. Tasarruf (Harcama) Yetkisinin Sınırlanması (TMK. 199-200).....	95
III. Önlemler Konusunda Yetkili (Aile) Mahkemesi	96
IV. Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun.....	96
V. Önceki MK'da Yer Alıp da TMK'da Yer Verilmeyen Tedbirler	98
1. Cebri İcra Yasağı.....	98
2. Kadın Eşin kocası Yararına Borç Altına Girmesinin Hakim Onayına Bağlı Kılınması Önlemi (Önceki MK. 169/son)	98
§9. EŞLER ARASINDAKİ MAL REJİMİ.....	99
I. Genel Açıklama	99
II. Seçimlik Mal Rejimleri.....	101
1. Genel Açıklama	101
2. Mal Rejimi Sözleşmesi:	102
a. Genel olarak	102
b. Sözleşme ehliyeti (m. 204)	102
c. Sözleşme şekli (TMK. 205).....	103
3. Seçimlik Mal Rejimi Türleri	103
a. Mal ayrılığı (TMK. 242).....	103
b. Paylaşmalı mal ayrılığı (TMK. 244-256)	103
c. Mal ortaklığı (TMK. 256-281).....	104
III. Yasal Mal Rejimi: Edinilmiş Mallara Katılma (TMK. 218-244).	104
1. Edinilmiş Mal ve Kişisel Mal Ayırımı (TMK. 219-222).....	104
2. Mal Rejiminin Sona Ermesi ve Tasfiye.....	105
a. Sona erme türleri.....	105
b. Tasfiye (m. 226-241)	105
c. Edinilmiş Mallara Katılma Alacağı'nın Belirlenmesi.....	106
d. Üçüncü kişilere karşı dava (TMK. 241)	107

IV. Edinilmiş mallara katılma rejiminde tasfiye, katılma alacağı ve katkı payının belirlenmesi:	108
§10. EVLİLİĞİN SONA ERMESİ VE ÖZELLİKLE BOŞANMA ..	113
I. Genel Açıklama	113
II. Boşanma Sebeplerine Genel Bakış	114
1. Genel Açıklama	114
2. “Özel ve Genel Boşanma Sebebi” Ayırımı.....	115
3. Mutlak-Nisbî Boşanma Sebebi Ayırımı.....	116
III. Boşanma Sebeplerinin Gerçekleşme Şartları.....	117
1. Zina (TMK. 161).....	117
2. Hayata Kasd, Pek Kötü veya Onur Kırıcı Davranış (TMK. 162)	118
3. Suç İşleme ve Haysiyetsiz Hayat Sürme (TMK. 163)	118
4. Terk (TMK. 164)	119
5. Akıl Hastalığı (TMK. 165).....	120
6. Boşanma Davasının Reddinden Sonra Ortak Hayatın Kurulamaması (TMK. 166/son).....	120
7. Genel Boşanma Sebebi (Evlilik Birliğinin Sarsılması) (TMK. 166/1, 2).....	122
8. Anlaşmalı Boşanma (TMK. 166/3)	123
IV. Özel ve Genel Boşanma Sebepleri İlişkisi.....	124
V. Boşanma Davasında Usul Kuralları	125
1. Görev ve Yetki.....	125
2. Yargılama Usulü Kuralları	125
3. Boşanma Davasında Alınacak Tedbirler (TMK. 169= Geçici Önlemler)	126
VI. “Ayrılık” Kurumu.....	127
VII. Boşanmanın Sonuçları	129
VIII. Boşanmanın “Yan Sonuçları” Arasında: Bir Eşin Diğer Eşe İleri Sürebileceği Talepler	133
1. Genel açıklama	133

2. Eşler arasında fer'î sonuç sözleşmesi yoksa, hakim hükme bağlayacağı nafaka ve tazminat talepleri:	133
a. Yoksulluk nafakası (TMK. 175).....	133
b. Maddî tazminat (TMK. 174/1)	134
c. Manevî tazminat (TMK. 174/2)	135
3. Maddî Tazminat ve Nafakanın Ödeme Biçimi.....	136
4. İradın Hakkaniyet Gereği Arttırılması veya Azaltılması (TMK. 176/4)	136
5. İradın Miktarının Gelecek Yıllar İçin Belirlenebilmesi.....	136
IX. Evlilik Birliğinin Üçüncü Kişi Tarafından İhlali	137
§11. KAVRAM VE SOYBAĞI TÜRLERİ.....	139
I. Kavram ve Terim.....	139
II. Soybağının Türleri	139
1. Genel Açıklama	139
2. Ana ile Soybağı	140
3. “Yumurta veren” kadın ile “doğuran kadın” aynı kadın olmadığı takdirde, hangisi ana sayılacaktır?.....	141
4. Evlilik içinde doğan veya ana rahmine düşen çocuğun soybağının, “kocanın babalığı karînesi” ile babaya bağlanması.....	143
a. Evlilik içinde doğan çocuk.....	143
b. Evlilik içinde ana rahmine düşen çocuk.....	143
5. Kocanın babalığı karinelerinin çakışması (MK.290)	145
6. Babası hukuken belli olmayan çocuk:.....	146
7. Evlât edinme:	146
III. Soybağının Hükümleri.....	147
1. Çocuğun Soyadı.....	147
2. Velayet bir tarafta ise diğer tarafın kişisel ilişki talebi.....	147
3. Çocuğun giderleri.....	147
4. Mirasçılık sıfatı. (Ana babayla çocuk arasında).....	147
§12. SOYBAĞININ REDDİ	148

I.	Soybağının Reddi Davası.....	148
1.	Davanın niteliği:	148
2.	Davacılar	148
a.	Diğer ilgililerin dava açma haklarının söz konusu olabilmesi için aranan kanunî şart:.....	148
b.	Diğer ilgililerden; kocanın bazı hısımları:	148
c.	Baba olduğunu iddia eden kişi (TMK. 291/1)	150
3.	Soybağının reddi davasının davalıları	152
4.	Soybağının reddi davasının hak düşürücü süreleri	153
5.	Kocanın ananın başka bir erkekten gebe kalmasına veya bu gebeliğin başka bir erkekten sperm alınarak sağlanmasına muvafakati; sonradan soybağının reddi davası açma hakkını ortadan kaldırır mı?	154
II.	Soybağının Reddi Davasında İsbat (Kanıtlama).....	155
1.	Çocuk evlenmeden önce veya ayrı yaşama sırasında ana rahmine düşmüş ise:.....	155
2.	Kritik dönemin, hakim iznine veya hükmüne dayanarak “ayrı yaşama” dönemine isabet etmesi.	155
3.	“Kolaylaştırılmış red” şartlarının olmadığı, evlilik içinde ve ayrılık kararına rastlamayan bir sırada ana rahmine düşmüş çocuk:	156
4.	MK 284 gereğince, soybağına ilişkin davalarda HUMK (HMK) uygulanır. Aşağıdaki kurallar da saklıdır.	156
§13. BABAYA SOYBAĞININ SONRADAN EVLENMEYLE KURULMASI.....		158
I.	Genel Açıklama	158
II.	Sonradan Evlenme Yoluyla Soybağı Kurulmasına itiraz Davası... ..	159
1.	İtiraz davasının niteliği:	159
2.	Davacılar:	159
3.	Davalılar.....	161
4.	Davacıların isbat yükü	161
5.	Hak düşürücü süreler.....	162

§14. BABAYA SOYBAĞININ EVLİLİK DIŞINDA DOĞAN ÇOCUĞU “TANIMA” YLA KURULMASI.....	162
I. Genel Açıklama Tanımanın Hukukî Niteliği	162
II. Tanımanın iptali Davası.....	166
§15. EVLİLİK DIŞINDA DOĞAN ÇOCUĞUN BABALIK HÜKMÜYLE BABAYA BAĞLANMASI	168
I. Genel Açıklama	168
II. Babalık Davasının Niteliği ve Özellikleri	170
1. Davanın niteliği:	170
2. Davacılar:	170
3. Davalılar:.....	170
4. Hak düşürücü süreler:	171
5. Babalık davasında isbat:	171
III. Babalık Hükümünün Sonuçları	172
1. Çocuk lehine:.....	172
2. Ana lehine:.....	172
§16. EVLÂT EDİNME DEN DOĞAN SOYBAĞI İLİŞKİSİ	173
I. Genel Açıklama	173
II. Evlât Edinmenin Hukukî Niteliği.....	174
III. Bu Sözleşmenin Ahlâka Aykırı Tertiplere Araç Kılınmaması Gereği	175
IV. Evlât edinen ve edinilende aranan şartlar	176
1. Evlât edinende aranan şartlar:	176
2. Evlât edinilende aranan şartlar	177
3. Hakimin Olumlu Kararı	178
V. Evlatlık İlişkisinin Kaldırılması:.....	179
VI. Evlatlık İlişkisinin Hükümleri.....	179
§17. Soybağının Hükümleri	181
I. Çocuğun soyadı.....	181
II. Soybağından doğan yasal yükümlülük.....	182
III. Çocuk ile kişisel ilişki	182
IV. Çocuğun bakım ve eğitim giderleri.....	182

§18. Velâyet.....	183
I. Genel açıklama	183
II. Velâyet hakkı sahipleri.....	183
III. Velâyetin Kapsamı	184
IV. Çocuğun Korunması	185
V. Velâyetin Kaldırılması.....	186
§19. Çocuk Malları.....	187
§20. Nafaka Yükümlülüğü	187
I. Genel Açıklama	187
II. Nafaka Yükümlülükleri.....	188
III. Nafaka talebinden sonra (TMK365/1)	188
IV. Nafaka Mikdarı: Davacının geçinmesi için gerekli ve nafaka yükümlüsünün de malî gücüne uygun bir meblağ olmalıdır. (TMK. 365 ve TMK. 366'nın bütünü okuyunuz.)	189
§21. Ev Düzeni.....	189
I. Ev kavramı	189
II. Ev başkanı.....	189
III. Ev başkanının görev ve sorumluluğu	189
IV. Evde birlikte yaşayan altsoyun emek ve gelirini aileye özgülemiş olması(TMK.370)	190
§22. Aile Malları.....	191
§23. Bireyin Korunması Önlemleri	191
I. Genel açıklama:.....	191
II. Vesayeti gerektiren haller.....	192
§24. Kayyımılık ve Yasal Danışmanlık	193
I. Kayyımılık	193
II. Yasal danışmanlık.....	193
III. Vasînin göreve başlaması(TMK.438-447)	194
§25. Vesayet dairelerinin görevleri	194
§26. Vesayet organlarının sorumluluğu.....	195